

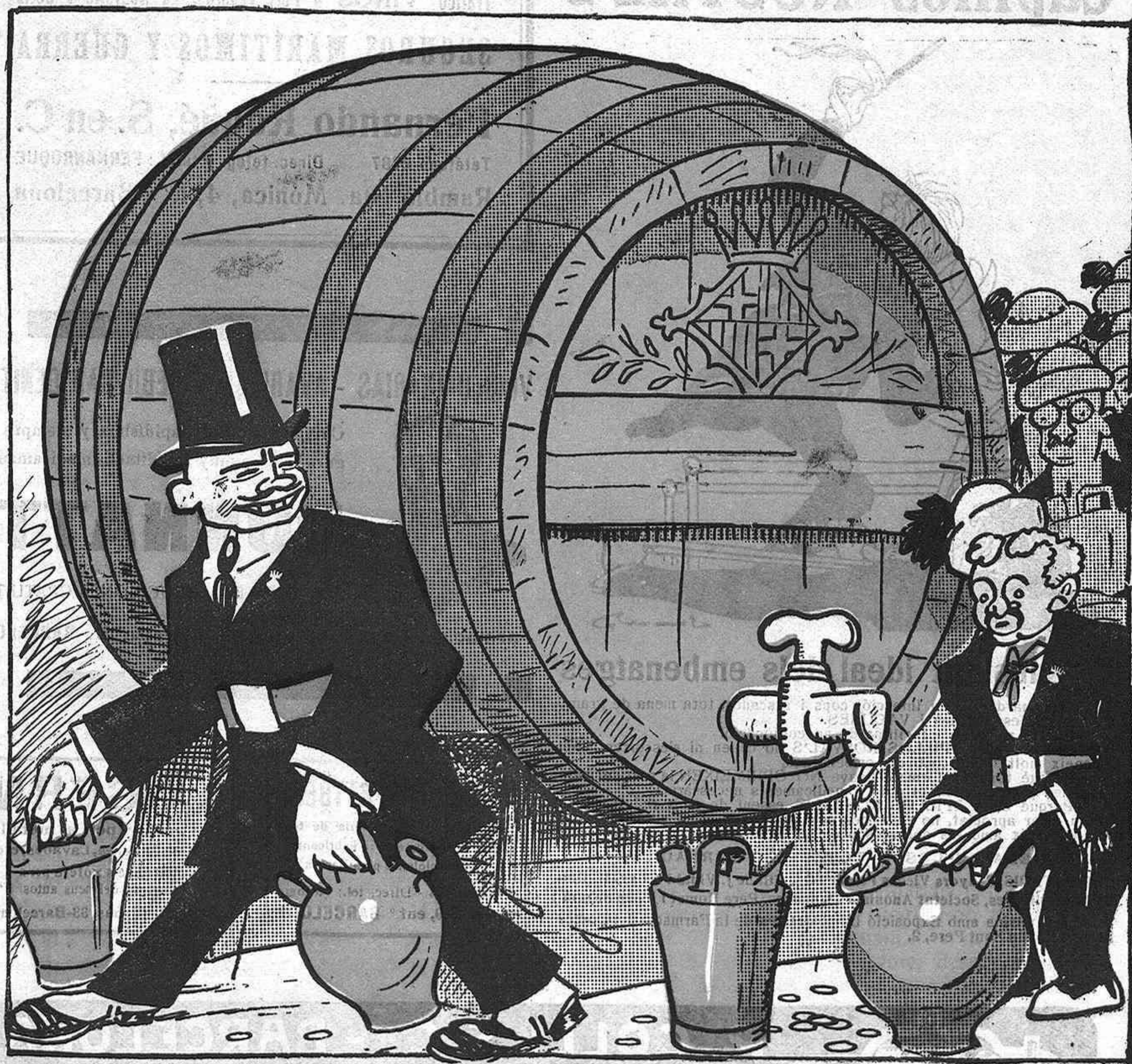
L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

Periodic humoristic

Núm. 2030 : Any XXXIX

10 cèntims — Atrassats: 20

BARCELONA 23 DE NOVEMBRE DE 1917

La bota de Sant Fariol.
(No hi ompla tot-hom qui vol)

Polvos de Arroz Pierrrot

Nuevo encanto y eterna lozania, dones de **MYRURGIA**

De nostra serie d'hommes desgraciats
per no conèixer els

Capillos ROSYAL'S

El substitut ideal dels embenatges

per a resguardar de la infecció, cops i rascades, tota mena de grans, petites ferides, llagues i VACUNES.

- Per la rapidesa i facilitat de sa col·locació.
- Perquè els CAPILLOS ROSYAL'S no cauen ni s'escorren, com succeeix molt sovint amb els embenatges.
- Perquè tenint sa forma còncava NO OPRIMEIXEN la part danyada i retenen perfectament el cotó i medicaments necessaris.
- Perquè els CAPILLOS ROSYAL'S essent de molt reduït volum i d'un color apropiat, no embracen ni enlletgeixen el membre lesionat, com succeeix amb els aparatosos embenatges.

DEMANEU-LOS A TOTES LES FARMACIES

DEPOSITARIS: Senyors Vicens Ferrer i C^a, Fill de J. Vidal i Ribas, M. Dalmau Oliveres, Societat Anònima Clausolles, Pere Homet i Josep Segalà.

Mireu vitrina amb Exposició Demonstrativa de la Farmacia del Doctor Ferrer, Ronda Sant Pere, 2.

AGENCIA DE ADUANAS

— Transportes Internacionales —

Tráfico VINOS a Port Vendres, La Nouvelle y Cette

SEGUROS MARÍTIMOS Y GUERRA

Fernando Roqué, S. en C.

Teléfono 2787 Direc. teleg. y telef.: FERNANROQUE

Rambla Sta. Mónica, 4, 1.º - Barcelona

VIAS URINARIAS - AVARIOSIS - DEBILIDAD GENITAL

Curación radical, rapidísima y siempre segura con los muy acreditados medicamentos.

DONNATTI

FOLLETOS E INSTRUCCIONES GRATUITAS

Farmacia Hispano Americana, Boqueria, 47. - BARCELONA

GUILLERMO PATTBERG

Importador de Maquinaria de toda clase, Hierro, etc. :: Fabricante de Guarniciones para Cardas

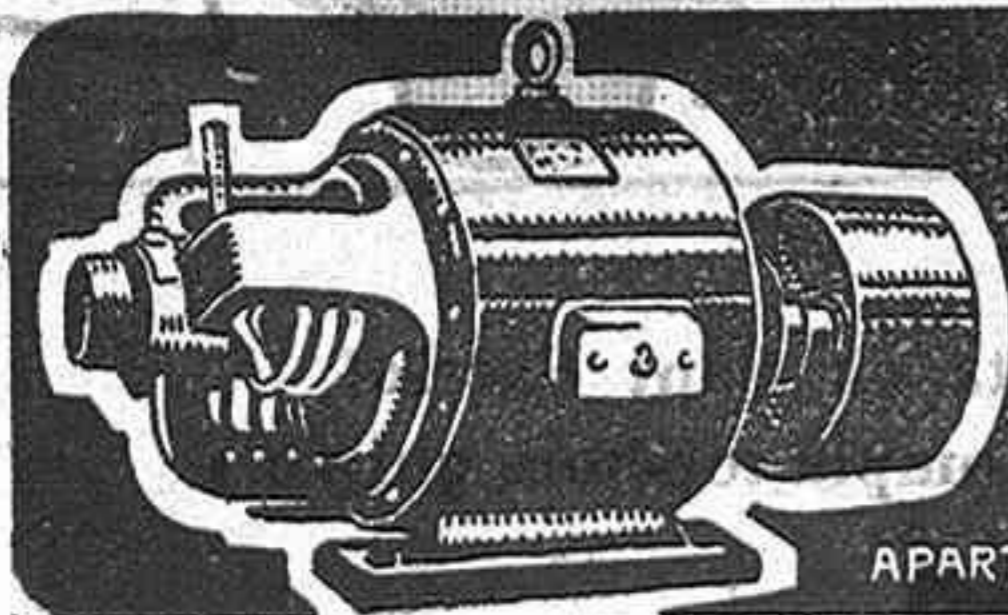
Teléfono 634 - Direc. tel.: Pattberg Cortes, 649, ent.º BARCELONA

LUCERN

Lo millor per a metalls
Hules, Bañeres, Lavabos, etc.

Molt útil als xòfers per a llimpieza del seus autos.

Dipòsit: Gignàs, 33-Barcelona

APARTAT 189

R. COLLI S.C. - BARCELONA

Representants i Depositaris de la Casa

ERCOLE MARELLI & C. - MILAN - MADRID

MOTORS - ELECTRE-BOMBES - ALTERNADORS - TRANSFORMADORS
DINAMOS - VENTILADORS - ETC. - DEMANIN-SE PRESUPOSTOS -

MÉNDEZ NÚÑEZ Nº 17.

TEL. A 1249

EL TRIOMF DELS ISMES

ESTÀN a punt d'arribar els ambaixadors del galleguisme. Abans vingueren els del valencianisme. Després esperarem els del biscuitarisme i si els sevillans persisteixen amb la broma de l'andalucisme, confièm en que tot el mosaic espanyol desfilarà per les Rambles i

la «Lliga» en una revista amb musica de «potpurri».

Volèn fer adquisicions de regionalisme com fan compres de teixits. A l'industria manufacturera afegiu la política, i encara que a Bilbao hi ha una fàbrica de nacionalisme igual que a Alcoi una altra de panyos, forçosament han de venir a raure a Catalunya si desitgen un segur i garantit proveiment. Els nostres viatjants polítics han extret dels comercials la traça i la toçuderia amplificant-les, i les cases «Sucesores de Prat de la Riba», «Cambó y C.^a», «Ventosa y Rodés, S. en C.^a», tenen ja en les seves clienteles prestigi tan ferm com les d'En Riba i García, viuda Tolrà o Sedó. Aviat l'Escola política de la «Lliga» posarà professors i admetrà alumnes, que acudiràn dels mercats de Galicia, Valencia, Biscaia i Andalucía, a rebre les ensenyances rogonalistas que els hi ensenyaràn a saltar del 25 de novembre de 1905 al 3 de novembre de 1917, tropeçant, a l'inrevés de Roberto Robert, amb tots els cigrons.

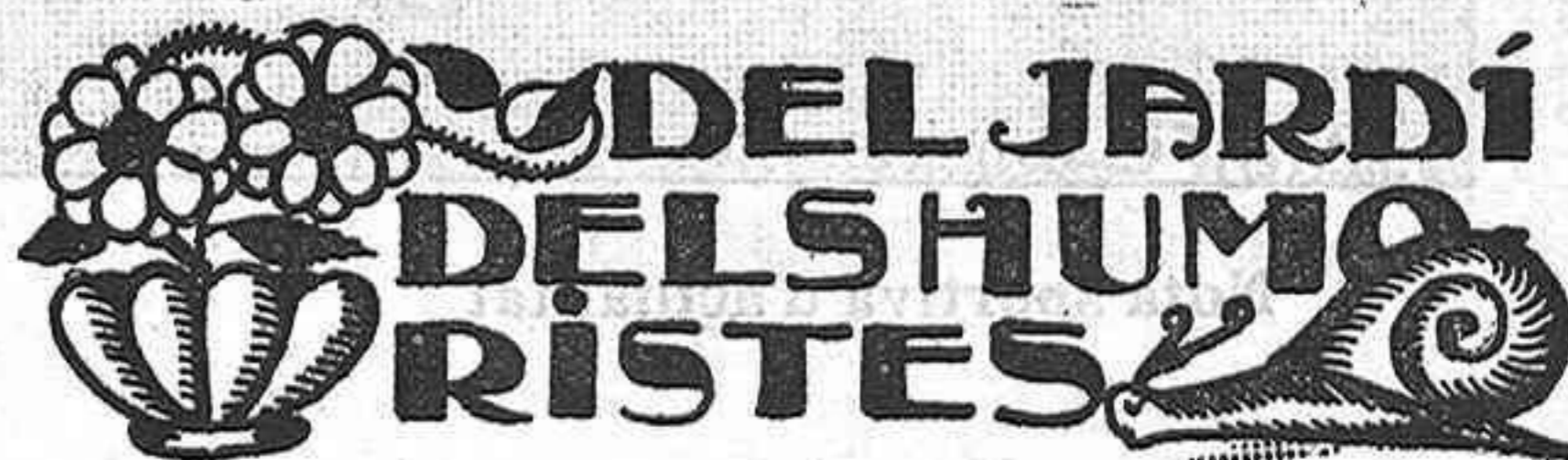
Lo pitjor és que arriben els bascs i hem de parlarlos-hi en castellà; venen els gallecs i el castellà altra volta; acudiràn els andaluços i novament haurem de fer exercir el castellà, i aixís els unitaris, en aquests aplecs interregionals, poden trobar l'argument viu de les seves teories nivelladores. El castellà és l'idioma màuser que alcança tots els indrets peninsulars i a més l'idioma agulla que cus totes les diversitats llingüístiques. Si En Prat visqués, segurament que hauria ja estudiat una aplicació de la «Berlitz School» al babelisme regionalista. Sortosament confièm en que's produirà, al acomiatar als nostres hostes, una galant efusió i ells ens prometràn apendre el català quan ens tornin a reveure i nosaltres els hi assegurarem aconseguir aviat la necessaria possessió trilingüe per a persistir, ventatjosament, en el nostre comerç polític. Com els alemanys, dominadors, per egoisme, de totes les

llengües. A la fi, no som els prussians d'Espanya, d'ençà de la guerra, cansats d'ésser els piamontesos durant la pau?

No és que m'oposi a que en la sardana de Catalunya, on ja hi cabien tots els catalans, s'enganxin tots els pobles hispànics. Que entrin en ella els bascs i els gallecs i els valencians i els «charros» i els «maragatos» i els «chesos» i els alcarrenys. Sobre tot els alcarrenys. Aleshores jo veuria complet un dels somnis de la meua vida, contemplant germana de Catalunya a l'Alcarria i la seva capital Cuenca la misteriosa, lloc del meu naixement. Aleshores jo fóra un precursor, el Sant Joan Baptista de Cuenca! Realment, els meus destins, mercès a la «Lliga», foren tan pleclars com insospitats.

Reconeixem sincerament que aquestes caravanes anunciades que prenen a Barcelona per la seva Terra Santa, inicien una nova historia d'Espanya. Castella havia imposat l'unitat política després de l'unitat religiosa, i ara Catalunya la desfà, creant la varietat espanyola. En Cambó apareix igual a un comte-duc d'Olivares a l'inrevés. Barcelona és la capital d'oposició, encara que avui sigui oposició de S. M., i per tot arreu mentres els «ismes» caminen alguna cosa se va canviant a Espanya. Qui sab, Senyor, qui sab, si tot rient, rient, i tot aprofitant, aprofitant, Catalunya triomfarà, vencerem els vells pobles, i fins allà a Castella, Cuenca, la inexistent, serà la ciutat lliure de Cuenca, l'Hamburg de la Manxa!

PARADOX

Un automòbil

ha aixafat un home!

A l'entrada de l'ex carrer Major de Gracia, un auto d'aqueixos que porten pressa pel senzill motiu de contravenir aquells ridícols lletrerets de «Marcha lenta» i per la senzilla raó de que no'ls espera ningú i no van enlloc, acaba d'enganxar a un pobre vianant.

La topada ha sigut terrible; l'home, desprevingut, ha sigut despedit dos metres enllà i s'hauria salvat pot-ser de la mort, però el xofer, esverat, amb l'intent de fogir, dona una virada ràpida, amb tan mala fortuna, que precisament ho fa cap el indret on cau el desventurat i una de les rodes li passa per damunt del cap deixant-lo al seti.

En això la gent ja ha advertit la desgracia i enrotlla l'automòbil i el mort. Crits, imprecacions, menaces... lo de sempre. El grupu de badocs va fent-se nombrós per moments, arriben uns guardies, i la aristocràtica vía queda aviat interceptada per una gran gentada.

El públic de les carreres

Notaportiva d'actualitat

Passeig de Gràcia amunt, pugen, a peu, una senyora i un nen. Aquest va amb una carterera. La senyora, que deu ésser sa mare, o sa tia o son àvia, que això no fa al cas, ha anat a buscar el noi al col·legi (al «Balmes» o al «Políglota», que això tampoc fa al cas) i se'n van cap a casa llur, que s'escau a prop dels Josepets.

Així que's troben amb el grup de gent, el noi, curiós de mena, vol ficar-se entre mig dels badoes.

—Vina aquí, tu, menut!—li diu la bona senyora.—Veïam si pendràs mal.

—Jo vui sapiguer què hi ha,
—Ja ho preguntarem, tonto!... Bé prou que ho sabràs.

La senyora agafa el nen per la mà i s'apropa a una dona que, encara està tota esgarriada, a la porta de una barberia.

—Que'ns sabria dir què ha estat això?
—Un automòbil que ha aixafat un home.

—Ai, Déu meu!... I l'ha mort?...
—Ben esclafat; ni temps de dir Jesús. Allí terra està.

El nen:
—Jo'l vui veure.

—A casa, hem d'anar.
—Jo vui veure el mort!

—Vaia unes vistes!

—Jo vui veure l'home esclafat per l'automòbil!

—Te'n guardaràs prou!... A casa, que és tard!...

—Jo'l vui veure, doncs!... Jo vui veure l'home aixafat.

—Apa, anem, no siguis perfidiós!

—Jo'l vui veure!

—I bé, home, anem caminant!... Ja en veurem nn altre més amunt!...

El noi, convençut amb aquest argument, segueix a sa mare, a sa tia o a son àvia, que això no fa al cas.

A. DEL F.

Durant una conferencia donada per un orador-llauna en la sala d'un Ateneu.

El conferenciant:

—Ara, senyors, ens dirigirem al Bòsforo.

Un oient, retirant-se:

—Vol parlar de Turquia. Ha arribat el moment de «pendre la Porta».

A CAU D'ORELLA

Teatre natural

Segueixen a «Novedades» les *reprises* i a «Romea» les estrenes. Ara va *L'encís de la gloria* de l'Iglesias a qui desitgem una nit grata, que no faci caure una fulla més dels seus lloers.

Però quan ens oferiran l'estrena de *Niu d'esparvers*? Nosaltres creiem que després de *Niu d'àligues* que va ésser un *succés d'estima*, *Niu d'esparvers* podria obtenir un èxit memorable. Al teatre català sempre li han estat favorables les excursions per l'història natural. *La mà de mico* era el drama que més intensament punyia a la gent del «Teatre Intim»; l'estrena de *Les Garces* marca una data històrica, la del 25 de novembre, amb el seu «visca el treball» reptador; el mateix Rusiñol, tan divers i tan espiritual, no ha pogut desentendre's d'aquesta literatura de pel i ploma i escrigué *Cigales i Formigues*, que no tenen ni pèl ni ploma, però sí ales, que vé a ésser igual... ¿Per què, doncs, l'empresa de «Romea», per a acon-

seguir una atraient singularitat, no implanta al mig del carrer de l'Hospital aqueix teatre de Naturalesa acaparat per Vallvidrera i el bosc de can Feu a La Garriga? Seria un triomf més de la ciutat sobre el ruralisme, de l'enginy artificios sobre lo natural, de les bambalines sobre els boscos. I no hi hauria cap necessitat de que En Gual, cercant un nom sonor i precís, el bategés «El columbarium», per exemple. Amb dir «Teatre Romea», sabríem podíem trobar-hi un baf de sana i forta naturalesa. Seria, ademés, una cosa franciscana, grata an En Pere Corominas.

Això no és una pensada nostra, sinó una mormuració recollida entre gent literaria. Després de *Niu d'àligues*, *Niu d'esparvers*, després *Les Garces*.

I així s'haurà complert una ben original renovació del teatre català. Serà lo que cap altre teatre del món és i *La Veu* ho farà constar amb orgull. Serà un teatre zoològic.

La gloria

Abans de marxar al Nord d'Amèrica, ha volgut En Pau Casals oferir-nos la seva suprema sabiduria de violoncel·lista.

—No té igual—ens diu un filarmònic.—Cap artista del món arriba ala seva ciencia ni a la seva honradesa. Ni a la seva serietat. Mai, ni a l'aparèixer, ni tocant, ni recollint l'admiració de la gentada li hem vist un somriure, ni una contracció facial de contentament. Sembla un ídol xinès, un Budha rasurat, vestit a l'europea, una figura de cera, mecànica, un sonàmbul, un pelegrí del violoncel·lo que ha fet prometença de serietat.

Per a ésser més sever i projectar tota la seva ànima en les cordes, tanca els ulls. I nosaltres també els tanca-riem, si no temessim per la gent maliciosa que atribuiria al sopor el nostre arrobament. Però no tothom sent l'èxtasi del music perfecte. Al nostre costat, un senyor, el descontent, el rondinaire, el reventador, tan nostre, mor-murava:

—Sí, sí; ho fa bé, però no n'hi ha per tant. Nosaltres insistírem en els aplaudiments i en l'admi-ració.

—Cap pianista, cap violoncel·lista com En Casals. L'home reventador ens mirava somriure i, sentint-se il·luminat per l'inspiració, replicà, feta la llum en el seu cervell:

—Ja! Vostès deuen ésser del Vendrell.

La fatalitat

En els de la passada setmana, mancava un *cau d'ore-lla* que hauria fet un esquisit *mol de la fin*.

Els dies de la crisi, comentaven una alta personalitat i uns personatges la tèrbola situació política i la possibi-litat d'un trasbalsament formidable que tanqués aquella historia d'Es-panya que, segons En Cánovas, hau-ria vingut a continuar la restauració. Aleshores l'alta personalitat digué una mica malincònica.

—Sí, sí; y lo peor es que todo esto me coge sin dinero.

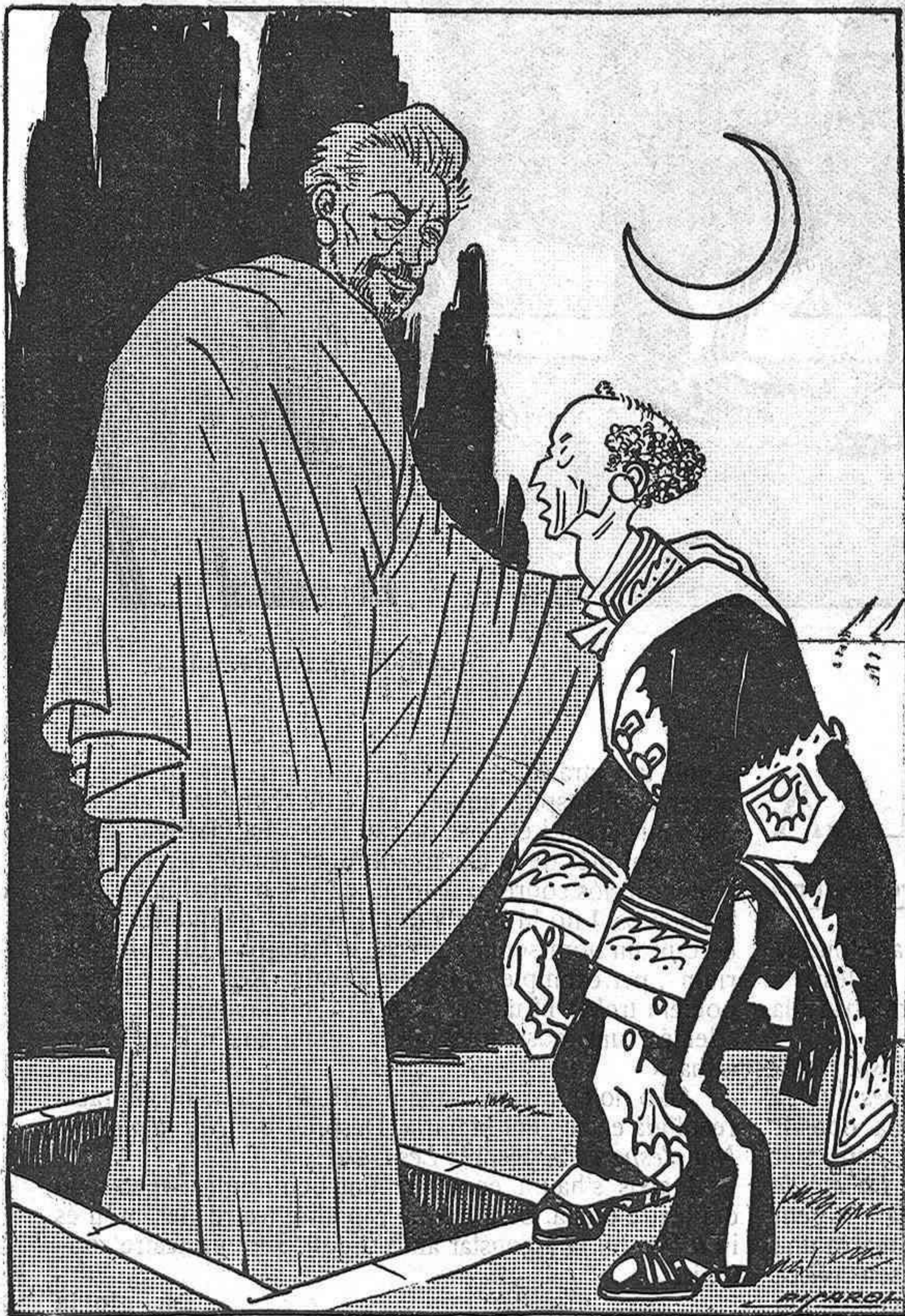

Full de dietari

Aquesta noia Fusté - Florencia, manicura, és una moça ben vul-gar. No és cap beutat; té una estatu-ra regular; és un xic simpàtica, un xic gentil, un xic maimona, un xic senti-mental, un xic romàntica, un xic ar-tista, un xic molt xic—pinta aquarel-les sense model—i un xic de tot, menys parladora, que ho és molt. Enraona sempre, però mai diu res; millor, diu barbaritats ben sovint.

Té, emperò, una cosa que la dis-tingeix de la generalitat: unes comes esbeltes, esculturals; pantorrilles tipus Diana, ondulades, fermes, ben pro-porcionades, amb prominències mus-culars i tendinoses subtils.

Les hi he vist ben bé avui. S'ha assegut davant meu, en un pla un xic avençat, sense adonar-se de que el vol de la faldilla li quedava al da-munt de la cadira i deixava al desco-bert les comes belles. Les he mirat de perfil bona estona. El sol batia sobre d'ella i l'ombrel·la minça, aquest aparell tan diminut, tan co-quetó i tan poc pràctic, li tapava en part, ja que la seva poca extensió, recompensada per la seva concavi-tat, no permetia tenir-la al cobert de tots els raigs.

L'APOSTOL AL EX ESCOLANET

—Tú has fet servir la República d'escambell per a enlairar-te?...
En el pecat trobaràs la penitència.

Tenia un aspecte deliciós, així clapada de sol, mostrant les cames blanquíssimes amb lliga-cama morada que posada curosament dessota el genoll restava a les seves pantorrilles d'Hércules la meitat del seu art i suggestió.

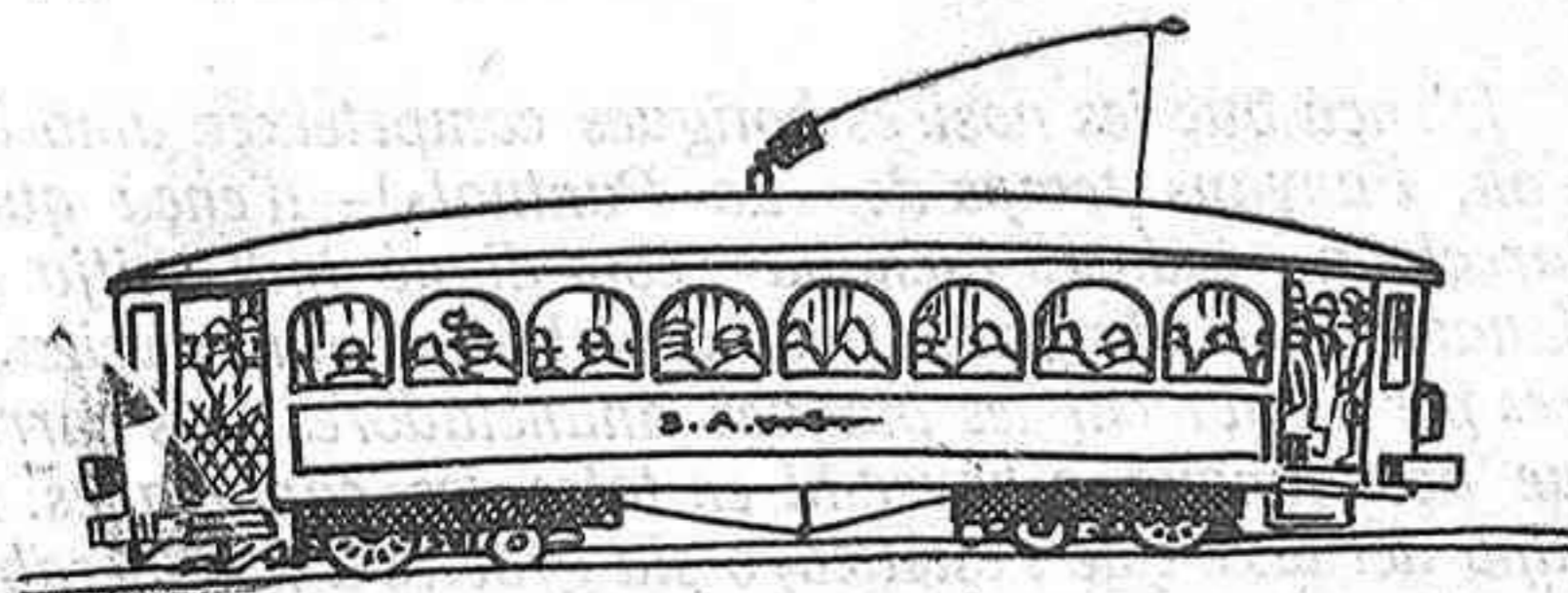
L'EBIS

L'última festa major

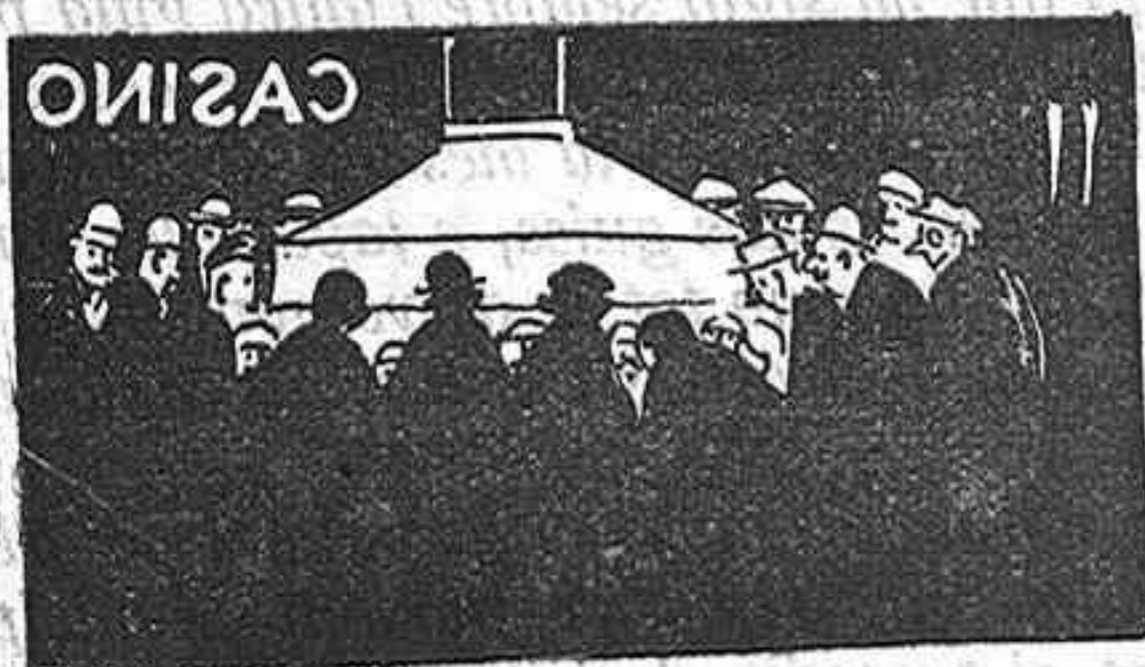
Ja la tenim a sobre, és sant Andreu; no hi fa res que la festa del barbut apòstol vingui acompanyada, segons tradició, de fret, pluja o neu; els veïns dels pobles que s'han col·locat sota la seva protecció no deixen de celebrar la diada amb oficis solemnes on se llueixen musics i predicadors; amb àpats copiosos, pròleg dels que vindran amb el mes de desembre fecond en ells; amb balls i amb altres diversions més o menys lícites i perilloses.

Per a tot bon barceloní Sant Andreu és el de Palomar, però, ai! hem de dir-ho: el tal sant i el tal Palomar

no passen d'ésser una ficció, un record. Sant Andreu fou, el tramvia elèctric el matà i si algú m'objecta que encara és, li contestaré que en tal cas no és res de lo que era.

Oh! Aquells ditxosos temps en que tots els jugadors de Catalunya s'aplegaven allí per a honorar al patró del poble sacrificant llurs cabals en les taules de monte o

«bones i males». No tornaràn mai més. No direm que no es jugui en la solemne diada, però ho fan al «burro», al golf i no m'atreviria a assegurar que en el casino dels rics no hi hagués algun

descastat que tregués unes baralles franceses o americanes i es divertís tirant el *bacarrat* o envidant al *pocker*. Es clar, ja hi han tants fills de les cases bones que són socis dels «Caçadors» i del «Equestre».

Entre En Cararach i el tramvia han mort Sant Andreu i sa festa major. Naturalment que l'Agregació també hi tindrà la seva part de culpa. Una cosa és dir-se Sant Andreu de Palomar i una altra «Distrito IX». No és

veritat que una cosa sembla nom de senyor i l'altra de presidari? Què hi fa que la presó sigui la nostra dolça Barcelona? La presó sempre és presó; la mare s'ha menjat a Sant Andreu.

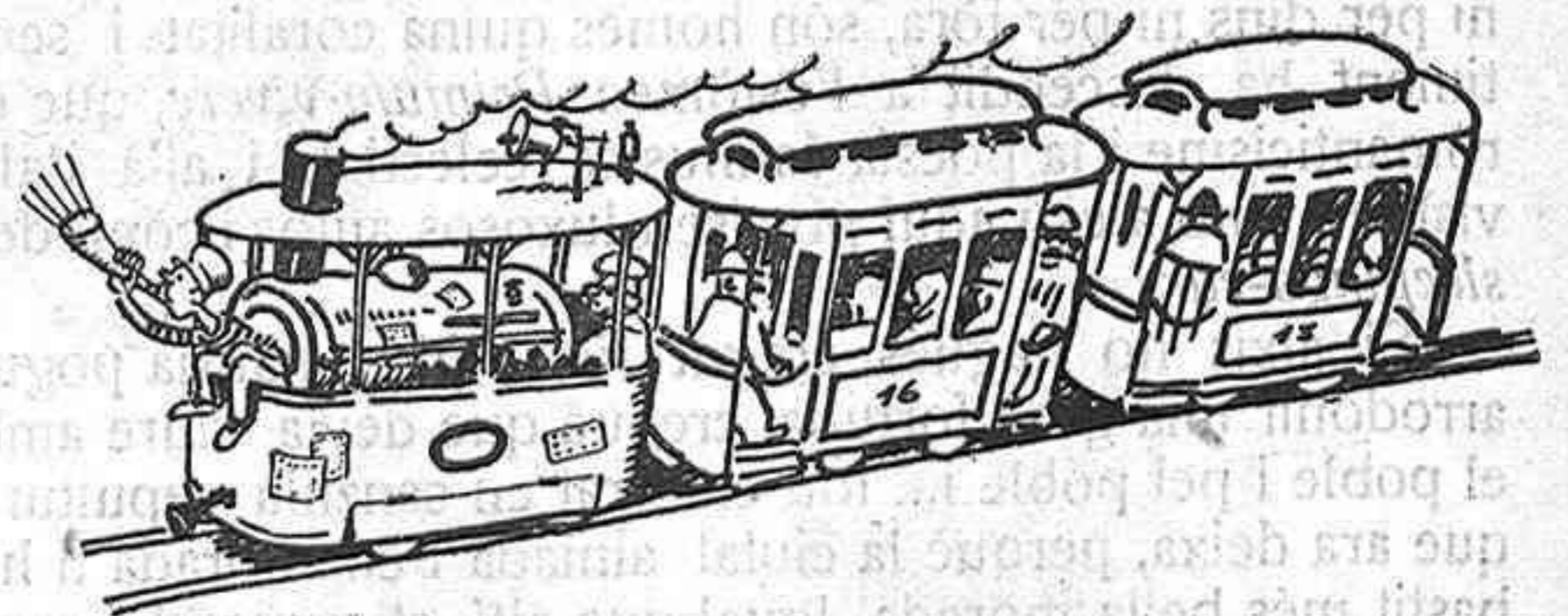
I de l'Ofici, què en direm? No hi va ningú. En Cararach i la Banda Municipal a la porta, esperant-se per a sonar a la Plaça del Comerç.

Menjar és una altra cosa; sempre és ocasió per a menjar i quan ne passa una cal aprofitar-la, sobre tot ara, amb aquesta crisi de les subsistències, surt més barat un dinar de festa major degollant pollastres, ànecs i conills de casa teva que el nostre pa de cada dia tenint d'anar a plaça i barallar-te amb l'adroguer.

El ball resta brillant, però, i quina diferencia de ball! Què s'han fet aquells valsos rodons i aquelles americanes i aquells *schotisch*? Ara tot són fox estranys. L'influència dels anglesos de can Fabra i els alemanys dels Alemanys pesa àdhuc fins sobre les treballadores.

Què t'has fet, sala gronxadora de can Tacón? Què, aristocràtic saló de can Silvela? No queda més que la gran sala del Cassinet; hem dit poc. Històrica sala de can Tacón, on davant un públic meravellat s'estrenaren aquells *Primers frets* i aquells *Conscients* meravellosos.

El dia de la festa major la gent de Sant Andreu deuria desenterrar els ossets, desempolçar els cotxes de Barcelona al Clot i viceversa i engegar novament aquell simpàtic, trontollador, cançoner tramvia de vapor, amb el noieta a la màquina, bufant una corneta xisclanera.

Removent cendres il·lustres

A LA MEMORIA D'EN VALLÉS I RIBOT

En un moment històric es celebra la cerimònia de col·locar les venerables despulles del qui fou eminent apòstol del federalisme. Coincideix el trist acte amb la cap-vuitada d'unes eleccions en que el nostre poble, de flaca memòria, devia veure una puresa en el sufragi, desenterrades les rodes, arreconats a l'oblid els pinxos, la porra

i les pistoles. Coincideix també amb un simulacre de desvetllament patriòtic que retornava l'esperança als cors desil·lusionats. Quin nou desengany! Tot torna al mateix lloc, sense altra mudança que uns estòmecs satisfets, unes noves vanitats complertes i uns martres sofrint condemna en els hispànics presiris.

Al col·locar les preuades despulles del gran federalista en més luxosa tomba, no queda complerta l'obra de justícia que un poble deu oferir a la memòria del que per ell tant va lluitar. Aquella conseqüència política i aquell amor a Catalunya, no mereixen solament un recordatori anyal i una exteriorització de figures i figurins polítics; mereixen un perdurable caliu que pugui a son temps degut, inflamar el cor dels que encara creuen en l'èxit renovador dels ideals federalistes; mereixen major respecte a la veritat única que enclou l'ideologia i uns propòsits més nobles que els de volguer explotar l'ignorància popular o la senzillesa dels republicans.

Els *vius* donen sempre la norma per a honorar als morts, encara que no vulguin ni sapiguer donar la forma adequada per a l'adaptació d'aquelles virtuts, mèrits i sacrificis atribuïts als honorats patricis que fins després de morts serveixen d'esqué en llurs concupiscències.

Si existís En Vallés i ovirés com se mixtifiquen els seus ideals, amb la seva enèrgica glosa eixordaria les orelles dels que per un plat de lleties es vénen el patrimoni polític, atronaria l'espai renegant contra els facinerosos que de la política en fan matèria substancial.

Quan ell regoneixia dins l'intimitat, que pensant-se criar fidels colomes li havien resultat corbs, la raó li sobrava. De son talent i de son civisme, s'alimentaren, creixeren i enlairaren alguns polítics; de llurs despulles es nodreixen encara, per a anar adquirint glòria i profit, alguns aligots que no poden donar a la pàtria els jorns de ventura que el Mestre somniava.

Emperò tot té a la fi la justa damnació. Qui hipòcritament enganya al seu poble, mor dins la foscor sense veure aprop seu l'auriola gloriosa que només apareix en la llar dels justos i conseqüents. Encara que sigui elàstica la consciència dels aprofitats conreadors, la processó va per dintre i la misteriosa engoixa de criminosos traidors va fent camí esgarrapant sempre l'entranya egoista fins a estripar-la totalment. Homes que ni ploren ni riuen ni per dins ni per fora, són homes quina coralitat i sentiment ha descendit a l'estòmec. *Primum vivere*, que el romanticisme i la poesia és música celestial, i allà dalt, viatgen amb ales i aquí precisen luxosos autos i còmodes *sleepings-cars*.

Si aixís ho hagués cregut En Vallés, hauria pogut arrodonir una gran fortuna; cregué que devia viure amb el poble i pel poble i... fou enterrat en senzilla sepultura que ara deixa, perquè la ciutat aimada i enamorada li ha bastit més bella morada. Igual que allí, et remembrarem i vindrem a posar-hi semprevives i violes. Dins nostres cors mig iconoclastes t'hi guardem un monument, perquè de marbre, no ens el regategin els capdills de avui dia.

CARLES COSTAS ALVAREZ

En una sala de l'Audiència s'està celebrant la vista d'un crim.

El President.—L'acusat no té res més que afegir a la seva defensa?

L'Acusat.—Només li demano que faci com si es tractés de vostè mateix.

Immortalitat

No ho sabs lo que és això? no ho sabs? Doncs mira lo que és bo-i garbellat: un desacato del viure—tal com sona—Si; és un dato d'història que sovint l'Home regira. Vé a ésser un pim-pam-pum d'aquests de fira que, anant pel món, tragina un carromato; i és joc que, éssent distret, passant-hi el rato, molts cops hi fa més blancs qui menys hi tira. Es cel humà on tot-hom vol arribar-hi; del ric més potentat al perdulari; del noble amb pergamins al sastrinyoli. Puix dò és que no té lleis; no més té regles. Es foc que crema viu pel curs dels segles; espècie de llucet que's porta l'oli.

JOAQUIM MALLEU

ELS GRANS HOMES PER TERRA

D'ençà que les nostres botigues competeixen amb luxe —oh, llunyans temps de «La Puntual!»—d'ençà que a Barcelona «todo es fachada», com digué amb mitja raó l'Unamuno, els brigades urbans del Municipi es veien negres per a col·locar les plaques anunciadores dels carrers, que acostumava a haver-hi en totes les cantonades. Per culpa del luxe i de l'estètica, o sia gracies a la superabundància artística dels frontis dels establiments, cada dia més soperbament esplendorosos, que's mengen tots els recons de totes les parets de les cases i que no deixen un pam lliure que no sia aprofitat per una mollura, per un anunci, per un toldo o per un aparadoret, feia ja un quant temps que molts dels nostres principals carrers restaven sense plaques indicadores dels seus noms o dels noms llurs, com ara s'estila. Ni la placa del nom del carrer, ni aquella altra placa tan típica i característica en que hi ha un carret dibuixat amb un lletrero dessota que diu «Entrada» o «Salida», i que ha sigut sempre l'única guia per als del gremi del trànzit rodat. El botiguer, al engrandir-se, al renovar la fatxada i fer-la més luxosa es cuidava de fer desaparèixer les tals guies, o tapant-les amb l'aparador, o arrencant-les amb tot el desvergonyiment si li feien nosa, i deixant a forasters i extraviats amb un pam de nas.

Amb l'intent de subsanar aqueixa anomalia i per allò de «aunar voluntades», ara el nostre flamant Municipi, imitant, segurament, el procedir d'altres flamants Municipis de grans capitals europees o americanes—sempre és convenient i productiu que de tant en tant algú Lasarte faci algú viatget per compte de l'Ajuntament—el nostre Municipi, doncs, ha ideat i posat en pràctica un sistema de marcar els noms dels carrers que satisfarà als botiguers, però que farà tornar ximpls a més de quatre: ha fet pintar els noms a terra, en les aceres. Haver d'aixecar massa el cap, per a orientar-nos, resultava una cosa molt pesada, però tenir de caminar sempre amb la vista baixa,

LA MODA FEMENINA

(Figurins extrets de la revista anglesa «Vogue»)

ELS LLETREROS NOUS

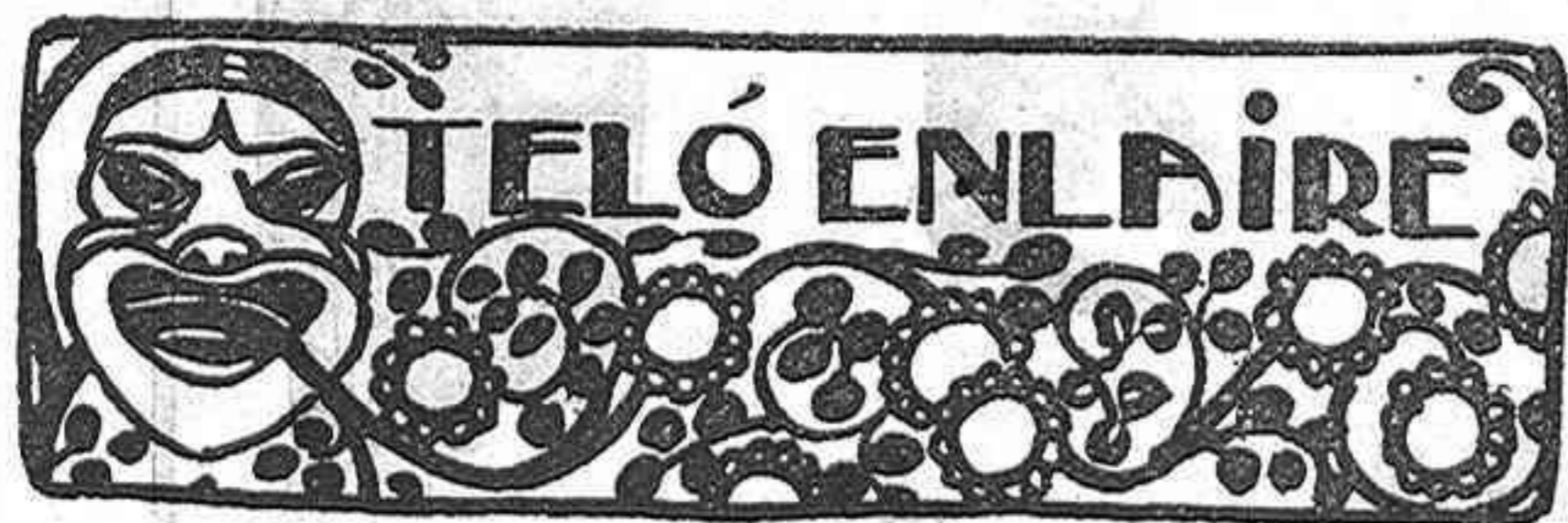
—Què busca usted, caballero?
—El carrer de «Fernando».

com aquell qui ha perdut cinc cèntims i els busca, resulta una cosa un xic ridícula.

I, quan damunt del lletreret s'hi aturin un parell de tarlanes o un parell de capellans a fer petar la claca, entorplant el pas de l'acera, com passa tot sovint en les aceres de les nostres vies públiques, aleshores la recerca del foraster o de l'extraviat resultarà ben inútil per a no dir impossible.

Ademés, els senyors de la Comissió urbana no s'hauràn fixat en que, adoptant aqueix sistema, es comet una imperdonable profanació: una colla de grans homes anirà per terra... I això no està bé. Que's trepitgi a un «Ferràn VII», encara!... Però que's permeti trepitjar a tot un «Nicolau Salmerón», no hi ha dret, vaja!...

XARAU

LICEO

Després de la despedida dels *Ballets russos*, que tingué lloc diumenge a la tarda amb la represa de *Petrucka*, *Cleopatra* i *El Príncep Igor*, i que constituí un gros aconteixement tant per la gentada que hi assistí com per l'entusiasme amb que foren ovacionats els simpàtics artistes dançarins, vingué amb caràcter de novetat la companyia de cantants

francesos que debutà dilluns amb *Sansone e Dalila*, la famosa òpera de Saint-Saëns.

Val a dir que als artistes de la veïna República els surt admirablement aquesta obra. Ben poques vegades s'ha sentit tan *rodona* en el nostre gran teatre. El *pelut* senyor Laffite és un tenor amb molts pulmons i amo d'una veu agradabilíssima, sobre tot en la seva corda mitjana; la senyoreta Royer, esculturalment hermosa, d'aquelles guapeses que fan caure d'esquena, posseïdora d'un art de taules perfectíssim i cantant amb gust, amb passió i amb afinament. I els altres: molt discrets i molt dignes, no espatllant el conjunt, que resulta, de debò, admirable.

Per a ahir, dijous, estava anunciat *El barbero*, per la senyora Barrientos i el tenor Schipa, que ja se sab que és cosa fina, com ho fou *Sonambula* interpretada dissabte passat pels mateixos primers espases, prou coneguts del nostre públic per a que ens entretinguem en alabar-los, encara que s'ho mereixin com de costum.

ROMEA

Continúa l'èxit del quadret en un acte dels germans Corominas *Dolça llar*.

Per a avui, divendres, s'anuncia una estrena sensacional: *L'encís de la gloria*, drama en tres actes de l'eminent dramaturg i director del teatre, don Ignasi Iglesias. Amb aquesta obra, que ha despertat moltíssima espectació, debuta la primera actriu senyora Nicolau.

NOVEDADES

El cardenal és obra per a lluitament d'un primer actor; no és estrany, doncs, que el gran Borrás hagi tingut interès en fer-nos-la conèixer en català. El nostre artista té prou talent i prou recursos per a fer-ne una creació, sense haver d'emmatllevar res a cap dels molts *capo-comici* que, en diferents

idiomes, ens han servit l'hermosa concepció d'En Parker. Amb això volem dir que En Borrás interpreta aqueix difícil protagonista a la seva manera; que li dona vida valent-se únicament de les seves dots notables i del seu art personalísim. Els amics de fer comparacions podran trobar en la seva tasca els *asos* o els *sisos* que vulguin, però s'ha de confessar que *El Cardenal*, en mans del nostre Enric pren un relleu extraordinari; que el seu treball, sobre tot en el segon acte, que és on precisa més gama psicològica, està plè de filigranes; i que durant tota la representació sosté admirablement la tensió dramàtica i l'interessant acció de la farsa, fent-se aplaudir amb entusiasme al final de tots els actes.

Els demés actors el secunden amb bona voluntat i molt acertadament, distingint-se-hi En Nolla, la Casals, la Vila, En Daví, la Faura, En Tor, En Daroqui i En Claramunt.

La traducció, d'En Vilaregut, acceptable.

La presentació, esplèndida de debò; el decorat dels mestres Vilumara i Alarma, exquisit; veritables meravelles artístiques. El vestuari, riquíssim i de molt bon gust.

GOYA

Un sàinet dels germans Quintero, que portarà gent al «Goya». Té dos actes i es titula: *Así se escribe la historia*. Sense que pugui dir-se que és de lo més fresc i espontani dels celebrats autors, cal remarcar que l'assumpte és molt enginyós, que l'acció resulta moguda i divertida, i que els personatges tenen el degut relleu.

L'obra entra dintre del gènere satíric de bona mena (la sàtira va contra les dones, xerraires i embusteres per naturalesa) i conté la seva «moraleja», justa, precisa i contundent.

Inútil que insinuem de passada les belleses del diàleg, sempre pulcre, sempre pintoresc i literari en aqueix obra i que caracteritza les produccions sàinetesques dels Quintero, mestres consagrats en aqueixa especialitat teatral.

L'interpretació molt ajustada per part de tots, i fent-hi tasca ben remarcable en primer lloc la senyora Montesa i els senyors Ribas, Lacasa i Calvo.

CÓMICO

També aquí ens han donat una altra obreta dels Quintero: *La casa de enfrente*. No té altre mèrit que'l purament literari. Ni la mica de música ni la migrada acció assoliren per a ella el triomf que era d'esperar i que, a Madrid, segons sembla, tampoc pogué aconseguir.

L. L. L.

Heu's-aquí que el diumenge fou dia de sorpreses futboleres.

Al camp dels vermells, vulgus *España*, ens obsequiaren amb un partit espeterrant, una veritable sorpresa.

Figurin-se un club; l'*Inter*, mig fomat de fàstic, atropellat, pisant-li tots els jugadors, i anant sempre a la cua de la primera categoria, que ara, de cop i volta, se'ns presenta altra vegada potent, rejuenit, donant de primer entuvi un semi-disgust als espanyistes, actuals campions de Catalunya.

El públic que en gran nombre presencià el partit de diumenge, que acabà amb l'empat a 1 goal, no sabia avenir-se d'aquella empenta *internacionalista*.

I és que el futbol presenta molts aspectes interessantíssims i educatius.

Un d'ells és aquesta lliçó que de tant en tant donen els petits als grans clubs. Sembla que els diguin: veieu, vosaltres, vinga a llogar jugadors *fenòmenos*; nosaltres en tenim prou amb cercar dintre casa nostra mateix i fer jugadors per a sapiguer guanyar.

No ho dubteu, futbolistes! Tal com estan aquest any els clubs de primera categoria, no seria gens estrany que l'*Inter* arribés a campió.

Que no? De més *verdes* se'n maduren. Oh! I ara que porten uniforme nou: blanc, amb una estrella verda al pit.

Altra patacada-sorpresa la rebé el diumenge el *Barcelona* a Sabadell jogant amb l'*Athletic* d'aquella ciutat i perdent per 1 a 0.

Eh, què tal?

I per això hem hagut de tolerar que En Bou i En Gumbau i En Pere i En Pau es donguin importància?

Apa, *buenas!*

Oh! I que no s'engresquin els del *Español* per lo que els hi diu *La Vanguardia*. Que ja veurem com els hi aniran els propers partits. Es molt fàcil que també facin figa.

No en va tenen al Engracia (a) Gracia i an En Massana (petit), altres dos *fenòmenos* cotitzables, aquí i als pobles de fóra.

Guanyar al *Sabadell*, que està bastant tronadet, i encara aquí a Barcelona en el propi camp, no és cap victòria grossa. No badin.

Curses, n'hi hagueren el diumenge, a peu, pels carrers de la ciutat, molt magres, i a cavall, a l'Hipòdrom, molt grasses. An aquestes cada cop hi va més gent.

Nosaltres ja hi anirem el dia que ens vagui.

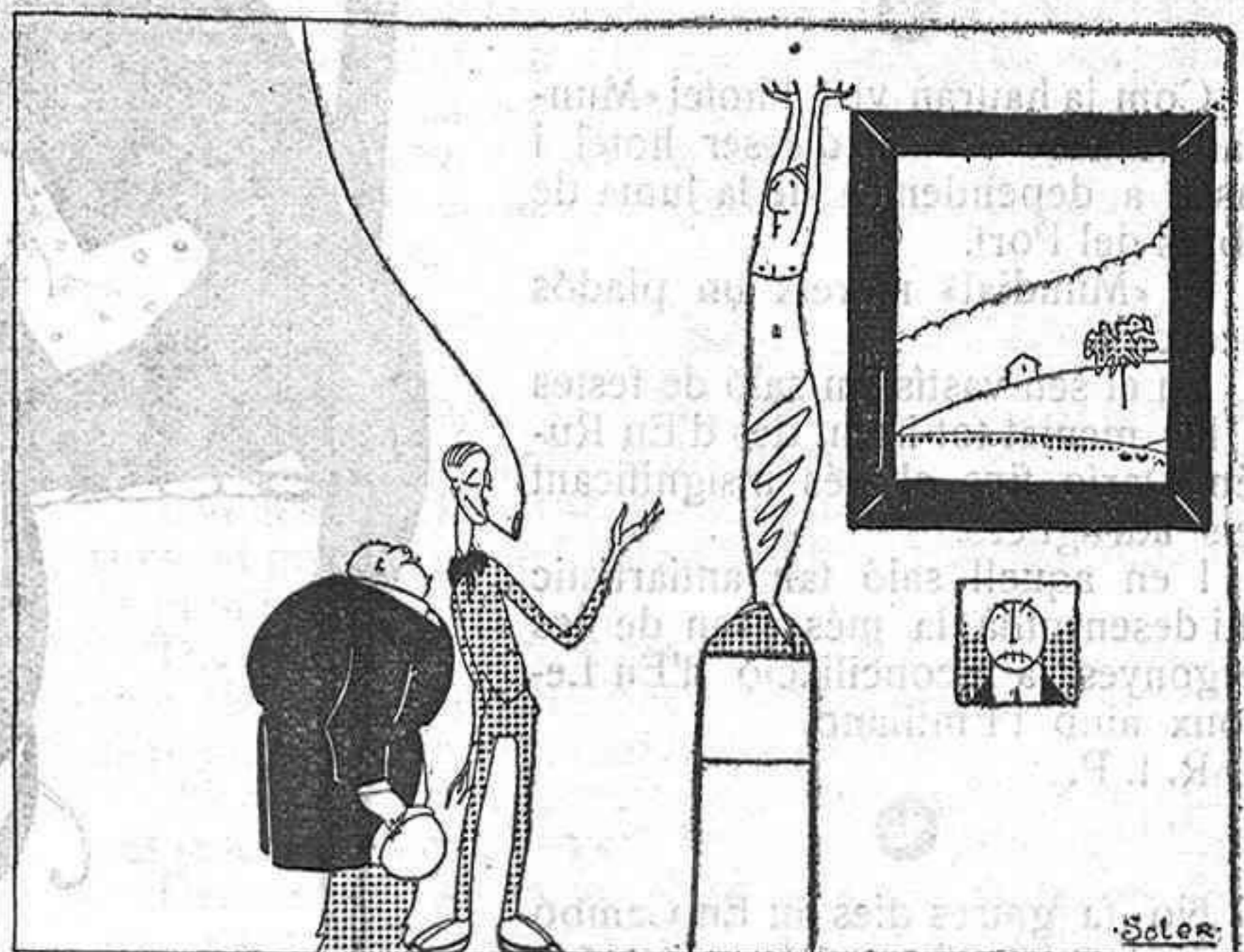
HIP

ESQUELLOTS

Diumenge al matí tingué lloc la cerimònia de traslladar els restes d'En Vallés i Ribot a la definitiva tomba erigida per l'Ajuntament a l'apòstol del federalisme.

Fou un acte solemni i seriós, digne del mort.

Al final, en el moment de les oracions funeràries, només hi faltava un discurs d'En Rodés, explicant la *pasterada* de la «traïció».

—I és egípcia aquesta dona?

—Ben bé egípcia, no, senyor. Però la model viu al carrer de Egípciaques.

Fet i fet, crec que són tres morts i un grapat de ferits el resultat de les darreres eleccions.

Sembla que aqueixa sola notícia, tan macabra, hauria de entorpir la digestió dels Vinaixes elegits, però... cal!

Els elegits, tan tranquilets, suquen el pa a la sang... i se'l mengen.

I quina cosa més *soporífera* el discurs de l'ex ministre Calbetón a l'Ateneu...

Dues hores parlant i sempre parlant d'ell i sempre alabant-se. Mai en el saló d'actes de la docta casa del carrer de la Canuda s'hi ha aguantat una cascata d'insubstancialitats com aquella.

La conferència anava dedicada als periodistes.

Què diantre li havien fet an En Calbetón els nostres *chicos* de la premsa?

S'ha descobert una important fàbrica de moneda falsa al carrer de la Llibertat, de Gracia.

Als falsificadors els han trincat.

Mal fet.

Es lo que deuen dir els murriets empresonats:

De què serveix, doncs, viure al carrer de la Llibertat?

Sembla mentida.

Més de cinquanta presos resten, encara, a la Model de Barcelona, amb motiu dels successos d'agost.

¿Què fa, doncs, el flamant Govern de renovació, del qual ne formen dos ministres catalans, un d'ells procedent del camp republicà?

Ja ho sabem què fan:

Esperen l'opinió de don Joan La Cierva.

Llegeixo que l'altre diavaren anar d'excursió a Les Planes, els alumnes de l'Escola Municipal de Deficients.

Escola Municipal de... Deficients?

Ah, sí!

Els *Deficients* municipals deuen ésser els que estudiaven per administradors de La Pubilla.

Com ja hauràn vist, l'hotel «Mundial Palace» deixa d'ésser hotel i passa a dependència de la Junta de Obres del Port.

El «Mundial» mereix un piadós record.

En el seu vastíssim saló de festes hi ha menjat tot-hom, des d'En Rubén Darío fins el més insignificant dels adroguers.

I en aquell saló tan antiartístic s'hi desenrotllà la més gran de les vergonyes: la reconciliació d'En Lerroux amb l'Emiliano.

R. I. P.

No fa [gaires dies an En Cambó li varen robar duescentes pessetes.

Això va a torna jornals.

També ell ha pispat els acords de l'Assemblea.

Pobre *Pixa-olives*, ja està ben fresc!

Entre uns i altres el faràn acabar de tornar tarumba.

Uns esplèndits tranquils de la Barceloneta la famosa i jamai prou alabada barriada de l'Ostia, imprimeren milers de fulles, reproduint l'article humorístic del nostre *Tenu* titulat: «En *Pixa-olives* busca raons o un jocs florals que porten cua». I no hi ha hagut veí de la Barceloneta i fins de fóra la Barceloneta, que no hagi mogut la gran gatzara. A l'Ajuntament—autèntic—fins En Durán i Ventosa el llegia tot presidint la sessió. I el xistosíssim *Pixa-olives* treia foc pels queixals. Fins el «gura» que li fa d'ordenança el portava amagat a la butxaca i deia: *Mas bale sert un simple guardià ca un señort taniante d'alcalde i que te tomen el pelo así*.

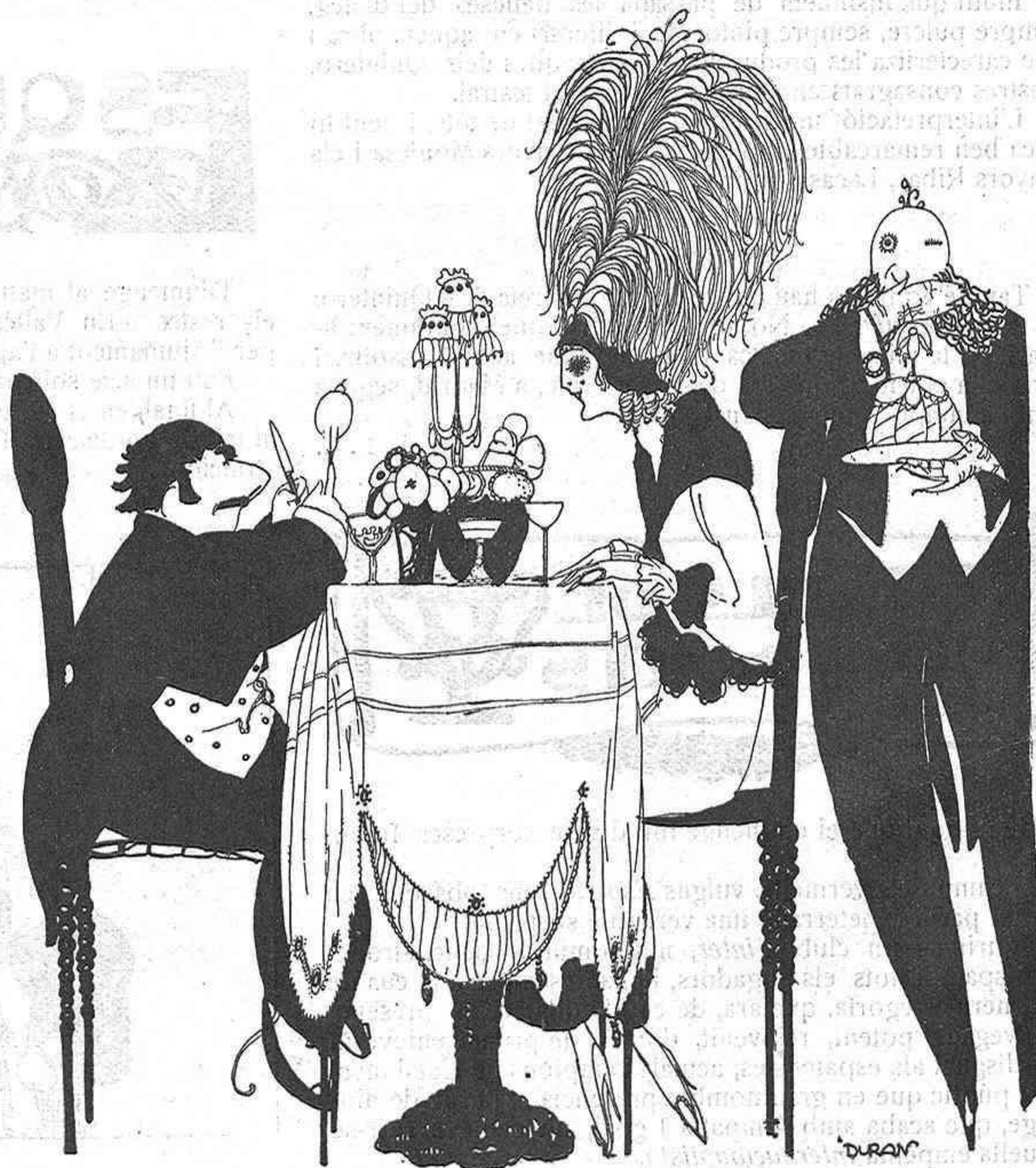
Ave César, *Pixum-Olivorum*... que diria un mal estudiant de llatí.

Es tan escassa la quantitat de gas que suministren les Companyies als particulars, es tan dolent i té tan poca pressió que amb prou feina, en els fogons de les cuines, s'hi pot coure una truita a la francesa.

I els veïns vinga queixar-se a câ'n «Lebón» i a câ la «Catalana».

La veritat és que els veïns no tenen raó.

Per lo que s'hi ha de coure al fogó, en aqueixos dies de manca de subsistències, amb poc gas que hi hagi n'hi ha massa.

—No hi ha menjar com la fruita. T'agrada a tu Baldiri?
—A mi molt. A casa, tot l'any menjo figues seques.

L'altre dia, en plena sessió municipal, un regidor va tractar de «cobarde y mal caballero» a un seu colega.

¿Vostès creuràn que de resultes d'això varen haver de retirar als contrincants en un cabacet *hechos papilla*?

Doncs, no, senyors.

L'única cosa que's va haver de retirar foren les paraules; com sempre.

«Fem veure que'ns barallem?»

«Au! Renyits per a cinc minuts!»

I el públic, tan taujà, encara té el mal gust d'interessar-se per la comedia.

Els *Ballets russos* han acabat les seves tasques en el gran teatre del Liceo.

Se n'han anat en *pleno éxito*, doncs si sis funcions més haguessin donat, sis plens més haurien tingut.

La cua d'espectadors prenent tanda, el diumenge, arribava fins més enllà del carrer de l'Unió, que ja és cua.

Però la cua terrible serà la que portarà l'espectacle com a moda.

Ja veureu com d'aquí quatre dies els ballets russos haurán enterrat el ball del ciri.

I En Campany s'haurà de suicidar.

O suicidar-se o... ensenyar-los *L'aucell de foc*.

Corren pels nostres passeigs uns quants *teutons*—o dignes de ésser-ho—que's dediquen a empastifar els vestits de les senyores amb una tinta corrosiva que'ls fa inservibles en l'acte.

Un membre de la «Defensa Social» comentava aqueix procediment barbre, i exclamava somrient:

—Ara sí que a les dones no'ls quedarà més remei que anar despullades... del tot.

I al dir això li queia la baba.

L'Emiliano és el defensor dels apaches. Ho trobem molt natural.

I mai diríeu quina se'n ha empescada? Convertir-los en patriotes exaltats, en perseguidors d'espies alemanys, que quan han fet la seva, estripen els papers comprometedors i se guarden les joies i els diners dels criminals traidors.

Com ja havem dit que trobem molt natural que l'Emiliano tracti de convertir un apache en patriota, ell sab perfectament que pot convertir-se en regidor.

A fi d'any acaba un regidor, don Almirall i Trias, que no parlà mai, que no assistí mai a cap comissió.

Molts senyors de les comissions deuràn deplorar la perdua de tant conseqüent company.

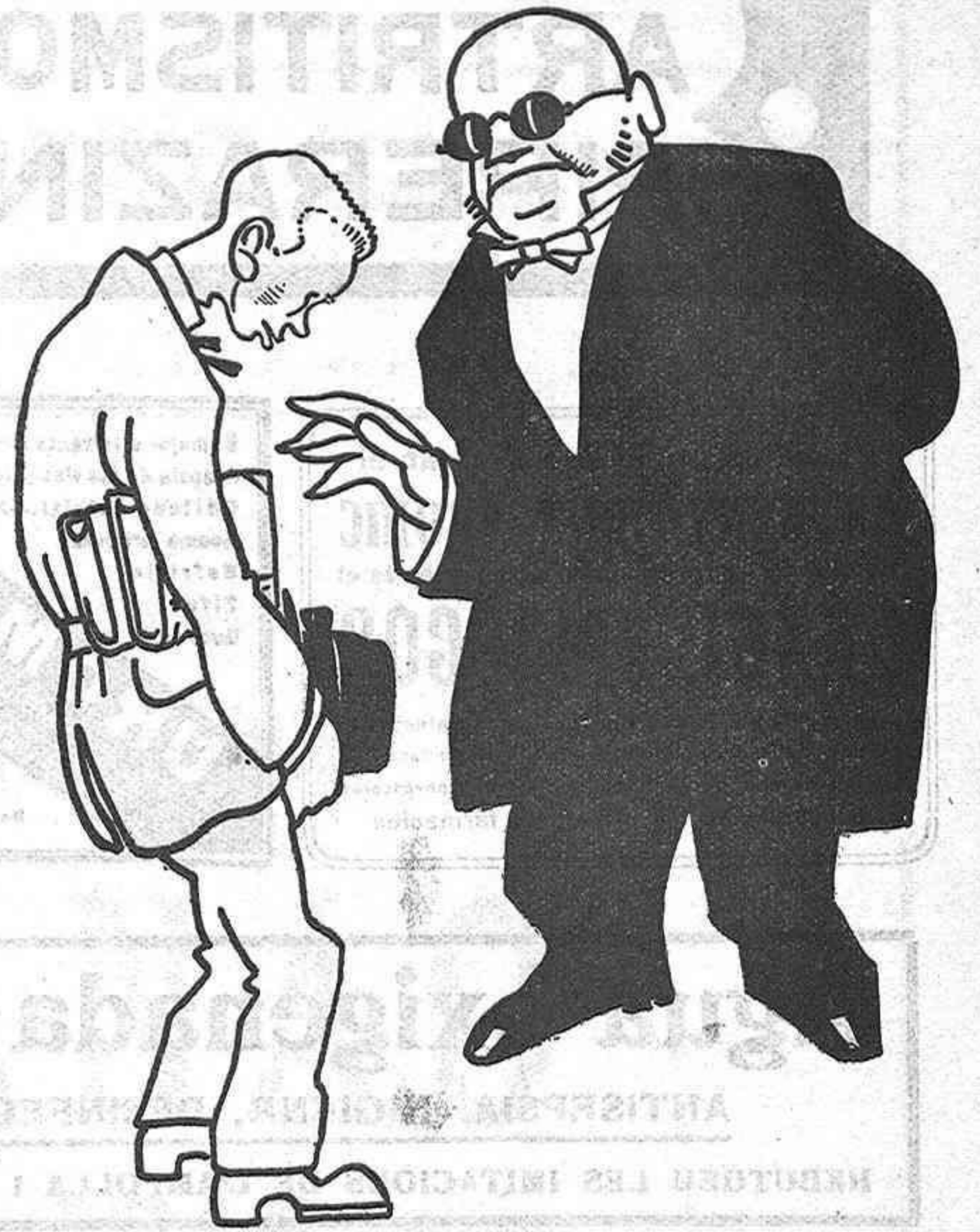
L'únic que n'estarà content es En Vila no'm Maregis, que tenia en l'Almirall son pitjor enemic, ja que com no sabia què fer se passava les sessions fent-li ganyotes i tirant-li mirades burletes i esqueixant-se la cara amb somriures irònics.

Ara que ja és fora son enemic, En Vila se farà de la Lliga. Paraula.

De Las Noticias:

«Nuestros redactores que, como todos los días festivos, recorren los centros de recreo, constataron que el gran teatro del Liceo estaba lleno hasta los topes—según frase vulgar—y que lo mismo ocurría en la plaza de toros de las Arenas, en los teatros Goya, Español, Tívoli, Nuevo, Cómico, etc., sin hacer mención de los innumerables cines, pues éstos, como es sabido, se llenan a diario.

El espectáculo que ofrecía ayer nuestra capital es consolador, pues demuestra en estos difíciles tiempos una exuberancia de vida que conforta el ánimo.»

L'ESTUDIANT BULLANGUER

—Tú també amb els revoltosos?... Déu meu!...
Veiam si em sortiràs un Marcel·lí Domingol...

Aquest consol vagin-lo a donar als que tenen gana de pa, i sobre tot als que pateixen fam i set de justícia.

Pot-ser se pendrien l'última per la propia mà i sobre d'alguna galta.

NOTES DE CASA:

Del «Foment Autonomista Català» rebérem una invitació per als actes celebrats diumenge a l'Escola Mossèn Cinto amb motiu del Repartiment de premis als alumnes; i al Centre de Dependents on s'hi celebrà amb gran solemnitat el complement de tan agradable festa.

— Del «Orfeó Gracienc» havem rebut, també, tarja de convit per a tots els actes socials anunciats per a aquest mes.

A tots, mercès.

Diumenge, a la tarda, a la Casa de Caritat, versos del senyor Garrido i repartiment de premis.

Diumenge, a la tarda, a les Escoles Pies de Sarrià, discurs del poèta i fecond pare Falguera, versos i repartiment de premis.

Diumenge, a la tarda, a la Casa del Poble, versos del senyor Marín, discurs del poèta senyor Lerroux i repartiment de premis, vui dir, de candidatura.

Per cert que de la poesia del senyor Garrido se'n diu *Las tres madres*, i són la natural, l'ensenyança catòlica i l'Església.

Dels versos del senyor Marín se'n diu *Los tres compadres*, i són l'Emiliano, En Mir i Miró i En Vinaixa.

Tant dolents deuràn ésser els de l'un com els de l'altre.

ARTRITISMO · REUMA · GOTA PIPERAZINA D. GRAU

El millor remei per a curar el
ESTRENYIMENT CRONIC
I evitar les seves fatals conseqüències és el
LAXOL AMARGOS

Preciós regulador de les funcions gastro-Intestinals
Purgant vegetal suau-Laxant perfecte-Depuratiu sens rival
27 anys de gran èxit. - Proveu-lo i vos en convencereu
De venda en les principals farmacies

El mejor disolvente de los uratos
Asesina de las vías uricarias
Cálculos nefríticos
Reuma articular
Nefritis
Tifus
Gota

UROMETINA
LAMBLOTTE HERMANOS
Sintomas Urolitropina - Hexamelleno tetramina - Formina

PÍDASE
folleto expli-
cativo. Muestras
a los señores médicos
Agte. gen.: **S. NAVARRO**
Rambla del Centro, 8 y 10-Barcelona

CAÇADORS!

Les millors esparde-
nyes més ben con-
struïdes, sòlides i còmodes, per a caça,
camp i tennis, són les que fabrica la casa

BORNAS Hospital, 24, ent.
BARCELONA

Vendes al engrós i a la menuda
EXPEDICIONS A PROVINCIAS

Agua oxigenada neutra "FORET"

ANTISEPSIA, HIGIENE, DESINFECCIÓ :: DENTRIFIC ÚNIC VERITAT

REBUTGEU LES IMITACIONS DE L'AMPOLLA I LES QUE NO TINGUIN EL PRECINTE DE GARANTIA

ANEMIA, CLOROSIS, PALIDEZ,
DEBILIDAD, OPILACION, ESTERILIDAD, DESGANA,
se curan rapidamente usando las célebres

PILDORAS
RESTAURADORAS
DE LA SALUD
DE
GONZALO FORMIGUERA

De venta en todas las principales far-
macias y depósitos de especificos de Es-
paña, América y Filipinas a 2'50 Ptas el
frasco de 100 pildoras y 1'50 Ptas el de 50
pildoras. - Son falsificados los frascos que
no digan GONZALO FORMIGUERA.

Depósito General - G. FORMIGUERA - Diputación, 304 - BARCELONA

PÍDASE EN TODAS PARTES

**LICOR BREA
MÚNERA**

CONTRA

- CATARROS
- TOSES-BRONQUITIS
- EXPECTORACIONES
- ASMA Y DEMAS AFECCIONES DEL
- APARATO RESPIRATORIO

LABORATORIO MÚNERA
CASA FUNDADA EN 1875
BARCELONA

LA ELECTRICA EMBALADORA
FABRICA DE CAJAS Y VIRUTA PARA EMBALAJES

B. CARDONA

ESPECIALIDAD EN EL EMBALAJE DE MUEBLES
Y CAJAS PARA FÁBRICAS DE PASTAS ALIMENTICIAS

Aragón, 240 BARCELONA Teléfono A 2916

Antoni López, llibreter, Rambla del Mig, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: apar. n.º 2

TELÉFONO 4115

EL AÑO EN LA MANO

Almanaque-enciclopedia de la vida práctica, para 1918

Todo comprador tiene derecho a una participación a un billete de la Lotería de Navidad

Edición económica. Ptas. 1'50

Edición de lujo Ptas. 2'—

ESTÁ A PUNT DE SORTIR

L'Esquella de la Torratxa

ALMANAC

— PER A 1918 —

Tots els compradors del popularíssim Almanac de L'Esquella, podran embellir la casa amb dotze magnífiques làmines que representen els mesos de l'any

Aquestes dotze làmines van incloses dintre l'Almanac, en una forma que permetrà poguer-les enquadrar sense que el llibre s'hagi de fer malbé.

La coberta de l'Almanac, és deguda al llàpiz del conegut pintor **PORTA**

Preu: UNA pesseta

Edicions populars d'En Santiago Rusiñol

ELS NAUFREGS

UNA pesseta

“GENTE BIEN”

UNA pesseta

Augment transitori per encariment del paper i primeres materies: 0'25 pessetes per tom.

JOSEP BURGAS

**El premi
de l'hermosura**

□ □

Un tom

1'50 pessetes

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravíos, si no's remet, además, un ral per a certificat. Als corresponals se'ls otorguen rebaixes.

L'ATURADA

El bersagliere. — Volies menjar macarrons, eh?... Doncs espera't una mica, que encara no són prou cuits.